

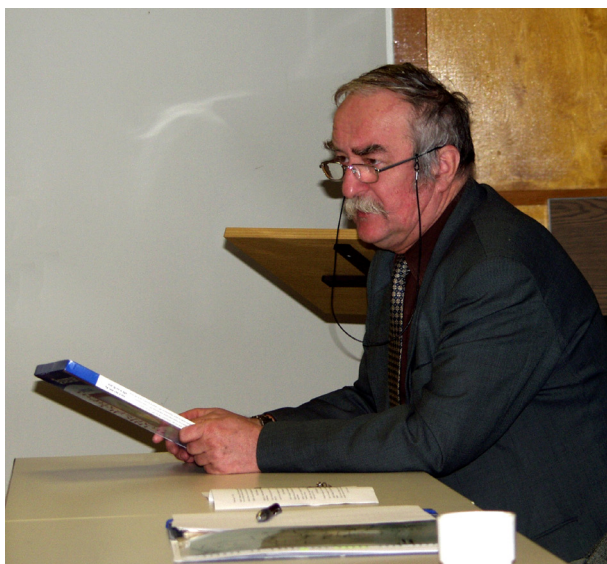
IV. KRONIKA – CHRONICLE

ANDRZEJ MICHAŁOWSKI, MILENA TESKA

JUBILEUSZ SIEDEMDZIESIĄTYCH URODZIN PROF. DR. HAB. TADEUSZA MAKIEWICZA

Dnia 18 września 2015 r. siedemdziesiąt lat ukończył prof. dr. hab. Tadeusz Makiewicz – wieloletni członek Rady Naukowej „Slavia Antiqua” i autor drukowanych weń tekstów.

Jubilat urodził się w Rzgowie koło Łodzi, tu też uczęszczał do Szkoły Podstawowej. Naukę kontynuował w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Jarosława Dąbrowskiego w Łodzi, gdzie w 1963 r. podjął studia archeologiczne w ówczesnej Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. W trakcie studiów był stałym członkiem ekspedycji wykopaliskowej prof. dr. hab. Konrada Jażdżewskiego, z którym brał udział w badaniach kurhanów książęcych i osady kultury przeworskiej w Przy-

Fot. 1. Prof. dr. hab. Tadeusz Makiewicz
(fot. M. Kaczmarek)

wozie, pow. wieluński. Prace te spowodowały, iż zainteresował się w sposób trwały problematyką okresu wpływów rzymskich w tym w sposób szczególny rozwojem kultury przeworskiej. Zgodnie ze swymi zainteresowaniami naukowymi, studia ukończył na podstawie pracy „Cmentarzysko z okresu rzymskiego w Białej koło Łodzi”, wykonanej pod kierunkiem prof. Konrada Jażdżewskiego.

Po ukończeniu studiów Tadeusz Makiewicz podjął pracę w Dziale Archeologicznym Muzeum Okręgowego w Toruniu. W ramach obowiązków służbowych prowadził badania wykopaliskowe między innymi cmentarzyska kultury oksywskiej w Podwiesku. Od 1 kwietnia 1968 r. został zatrudniony w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP Pracowni Konserwacji Zabytków, Oddział w Poznaniu, gdzie aktywnie działał zawodowo do roku 1973. Prowadził w tym okresie prace wykopaliskowe na terenie Zbiornika Wodnego „Pakość”, Zbiornika Zaporowego „Jeziorsko” i Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”, Pole „Bełchatów”. Ponadto zaangażowany był w badania miasta w Gubinie i zamku w Rydzynie. Na jego przyszej karierze naukowej w szczególności zaciążyły badania nad Jeziorem Pakoskim, gdzie kierował wykopaliskami na stanowisku 11 w Janikowie, pow. inowrocławski, a zwłaszcza na rozpoznanej tamże osadzie z późnego okresu przedrzymskiego, w obrębie której zarejestrowane zostały przezeń relikty budynku, zinterpretowanego jako pozostałości obiektu o charakterze świątyni, oraz wytwórni żaren rotacyjnych, w obrębie której rozpoznane zostały ułamki wykonanej na kole ceramiki celtyckiej. Poza wzmiankowanym Janikowem Tadeusz Makiewicz prowadził wówczas także badania w Dobieszowicach, stan. 1 i Strzelcach. Prace te stały się podstawą dla realizacji monograficznego opracowania dokonanych przezeń odkryć, w ramach obronionej w czerwcu 1976 r. rozprawy doktorskiej „Osadnictwo kultury przeworskiej w rejonie Jeziora Pokoskiego”. Promotorem tejże dysertacji był prof. dr hab. Lech Leciejewicz, a zrealizowana została ona w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN. W czasie przygotowywania rzeczownej dysertacji Tadeusz Makiewicz zrezygnował z etatu w PP PKZ O/Poznań i podjął pracę w Dziale Okresu Rzymskiego Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Pracował tam do momentu otrzymania propozycji objęcia posady asystenta w ówczesnej Katedrze Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie został zatrudniony z dniem 1 października 1974 roku. W tym momencie jego dalsze losy naukowe związały się już na stałe z tą instytucją i przeszedł w niej wszystkie szczeble swej kariery naukowej aż do momentu przejścia na emeryturę w roku 2011.

Działalność naukową prof. dr. hab. Tadeusza Makiewicza najlepiej definiuje jego aktywność piśmiennicza. Składa się na nią 178 tekstów, opublikowanych w latach 1967-2009 (dziewięć z nich pojawiło się na łamach „Slavia Antiqua” – patrz załączone zestawienie). W poruszanej w nich problematyce można dostrzec główne nurty zainteresowań naukowych Jubilata. Są tutaj zatem prace omawiające:

– miejsca ofiarne w czasach pradziejowych oraz znaleziska, które uznać można za związane z rytuałami religijnymi i uchwytymi archeologicznymi relikwiami dawnych kultów;

- dzieje Wielkopolski w okresie przedrzymskim i rzymskim, w tym bytność tutaj przedstawicieli kultury jastorfskiej;
- zagadnienia z tzw. archeologii archiwalnej i historia archeologii;
- studia nad schyłkową fazą rozwoju kultury przeworskiej.

W szczególności problematyka związana z tym ostatnim zagadnieniem stała się dlań ostatnimi laty szczególnie frapująca. Refleksja nad materiałem archeologicznym – przede wszystkim ceramicznym – doprowadziła bowiem Jubilata do zmiany wcześniejszych zapatrywań na ów moment przekształceń cywilizacyjnych i skłoniła do przyjęcia nowego spojrzenia, bliższego podejściu autochtonistycznemu. Prowadzona przezeń na ten temat polemika w szczególny sposób łączyła się z łamami rocznika „Slavia Antiqua”, gdzie w swych dwóch niezwykle dojrzałych tekstach: „W sprawie aktualnego stanu badań nad problemem kontynuacji kulturowej pomiędzy starożytnością a wczesnym średniowieczem w Polsce. Punkt widzenia autochtonisty” oraz „Kwestia ciągłości pomiędzy starożytnością a średniowieczem w Polsce w świetle najnowszych badań językoznawczych. Refleksje archeologa” Tadeusz Makiewicz starał się udowodniać możliwość kontynuacji od starożytności zasiedlenia ziem współczesnej Polski przez ludność słowiańską. Dalsze, zaawansowane już studia nad tymi zagadnieniami przerwała niestety choroba, która wyłączyła Jubilata z grona aktywnych badaczy, uniemożliwiając mu tym samym dalszy, swobodny udział w toczącej się wciąż dyskusji naukowej.

Obok działań naukowych, Jubilat był od roku 1974 silnie zaangażowany w proces nauczania akademickiego – tak wiedzy teoretycznej, prezentowanej w salach uniwersyteckich, jak również tej praktycznej, przekazywanej już bezpośrednio w terenie. Jego seminarium opuściły rzesze magistrów archeologii. Wypromował on także siedmiu doktorów (Jacek Woźny 1994; Ewa Bugaj 1997; Ewa Wielgosz-Skorupka 1999; Andrzej Michałowski 2001; Daniel Żychliński 2003; Justyn Skowron 2004; Elena Klenina 2005). Był też recenzentem licznych rozpraw doktorskich i przewodów habilitacyjnych.

Prof. dr hab. Tadeusz Makiewicz na trwałe zapisał się w historii poznańskiego ośrodka archeologicznego. Za swoją działalność naukową, organizacyjną i dydaktyczną wielokrotnie nagradzany, wyróżniony został między innymi Odznaką Honorową Województwa Leszczyńskiego oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi. W roku 2006, na wniosek Rady Wydziału Historycznego UAM, po weryfikacji przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów, w uznaniu osiągnięć naukowych i dydaktycznych Tadeusz Makiewicz otrzymał na mocy decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego tytuł naukowy profesora.

Spis tekstów Tadeusza Makiewicza ogłoszonych w „Slavia Antiqua”

- Średniowieczne grodzisko stożkowane na stanowisku 5 w Kunowie, pow. Mogilno*, „Slavia Antiqua”, t. 19, 1971, s. 227-243.
- z W. Kamiński, *Znaleziska instrumentów muzycznych w osadzie kultury przeworskiej na stanowisku II w Janikowie, pow. inowrocławski*, „Slavia Antiqua”, t. 21, 1974, s. 157-166.
- Późnolateński piec garncarski z Janikowa, woj. bydgoskie*, „Slavia Antiqua”, t. 23, 1976, s. 153-164.
- Z badań nad osadnictwem kultury przeworskiej na terenie zachodniej części Kujaw*, „Slavia Antiqua”, t. 25, 1978, s. 1-48.
- Profesor Aleksiej P. Okladnikow doktorem honoris causa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu*, „Slavia Antiqua”, t. 26, 1980, s. 240.
- Herbert Jankuhn (1905-1990)*, „Slavia Antiqua”, t. 33 (1991/92), s. 288.
- Konferencja poświęcona badaniom osad i budownictwa na terenie wschodniej Germanii w okresie rzymskim*, „Slavia Antiqua”, t. 35, 1995, s. 211-212.
- W sprawie aktualnego stanu badań nad problemem kontynuacji kulturowej pomiędzy starożytnością a wczesnym średniowieczem w Polsce. Punkt widzenia autochtonisty*, „Slavia Antiqua”, t. 44, 2005, s. 9-38
- Kwestia ciągłości pomiędzy starożytnością a średniowieczem w Polsce w świetle najnowszych badań językoznawczych. Refleksje archeologa*, „Slavia Antiqua”, t. 49, 2008, s. 9-43.